

Latweefch u Awifess.

Nr. 13. Dettortdeena 29tå Merz 1851.

Ko Juhs te buhtut darrijuschi?

(Skattees Nr. 5. Beigums.)

Wendlers palikkle atkal flusfu, stattijahs taifni tam rohbeschu-jahtnieekam Herrmannam azjis, kas us teem wahrdeem ka lihklis bahlis bija palizzis; un kad schis patlabban dohmaja: nu tas atreebschanahs-sohbins tew galwu pahrfchels puscam, tad puhta lehnihnam ta al-gadscha Wendlera kruhtis tahs mihlestibas-wehfsmina, un tas baltais schehlastibas-karrogss-fahla tur wizzinatees, un tee laipnigi peedohfchanas-wahrdi atskanneja nu winna muttes: „Ja, es skaidri scho zilweku pasthstu! — tas irr tas zeema-waldneeks Seiferts! — —“ Ar scheem wahrdeem leezahs winsch, nehma sawu kerru, un stuhma sawu faufu maskas-wesumu ar meerigu firdi us mahjahn.

Herrmannam te bija it ka Wendlers winnam uhdeni buhtu us to ugguniuslehjis eeksch ka winna firdi jau degga; jeb winnam bija, it ka tam tas gruhtais fwars taptu nonemts, kas winna firdi jau speeda us nahwes-schekhpagallu wirsfu, un winsch fahla atkal dwaschu wilkt; bet winnam bija arri it ka tam kwehloschas ohgles us galwas degtu, ko tas kauns-fakarseja, kas winnam schè usfauza: „kaunees! Zu winnu, sawu zeeminai neschehloji, un winsch tewi, sawu eenaidneeku schehloja!“ — Waktmeisters te nu bahsa sawu gruhtu naudasmalku kabbata, laida to rohbesch-jahtnieeku wallam, un tas aissgahja sawu zellu ar — meeru? — né — ar daschadahm dohmahm kaudamees. — — —

Par wissahm zittahm mahzibahm, ko te warretu peewilkt, ka waijaga sawam semmes-waldneekam ustizzigam buht, sawu tuwaku schehloht un sawu eenaidneeku mihleht u. t. j. pr., patihkemannim muhfu Kunga un Meistera

wahrdi wissmihtaki, un tadeht ais wisseem zitteem tohs schè peeleeku: „Wissnotat, ko juhs gribbeet, ka zilwekeem jums buhs darriht, tapat darreet ir juhs winneem! Schi irr ta baufliba un tee praweefchi!“ E. Dünsberg.

No Kihnu semmes.

Kihnu semme (China) dsihwodami Galenderi no turreenes raksta, ka weenam kaupmannim, kas sawu gaspaschu nonahwejis, ta nahwes-strahpe nospreesta: zaur meega-baddu mirt. Winnam tappuschi winna zeetumä trihs waktneeki peeliki, kas pahrmainidamees winnu weenumehr no meega kanjeufchi; winsch 19 deenas dsihwojis un tad nomirris. Jaw Städdeena winna mohkas tik leelas bijuschas, ka winsch gauschi luhdsees, lat par winnu ap-schehlojahs un winnu ar sohbinu nodure.

Kihnu semme ar to wisspilsaltu Peking stahw us rihtu puzzi Asias semmes daltä, 1143 juhdses no Pehterburgas. Schi leela un baggata semmeitr jaw kahdus 2000 gaddus keisera-walsts, kaut gan masaka ka muhfu Kreewu walsts, bet ar dauds wairak eedsihwotajeem ka Kreewu walsti; jo Kreewu walsts ar wissahm sawahm peederrigahm semnehm irr 363 tuhstoschas un 604 tschetrantigas juhdses leela, ar 60 millionem eedsihwotajeem, un Kihnu semme ar sawahm peederigahm semnehm irr 250 tuhstoschas tschetrantigas juhdses leela, ar 360 millionem eedsihwotajeem. No scheem eedsihwotajeem tikkai kahdi 88 tuhstoschi kristiti un kahdi 50 tuhstoschi schihdi, teem zitteem wisseem sawada tizziba. Tee Kihneseri dsihwo sawä semme ar fewi ween un tik tohti beesi, ka skudras sawä puhfni. Sweschineekus winni sawä semme un

pilfats ne eelaisch, tikkai weens weenigs pilfats irr teem sweschineekeem preefsch andeles un dsihwofchanas nowehlehts.

Gare Kihna semmes semela un wakkara pufses rohbescu irr weens brihnum leels, no okmineem un dedsinateem steegeleem 20 pehdas augsts, 25 pehdas plats un 350 juhdes garsch muhris. Schis muhris steepjahs pahr leijahm, uppehm un pahr 200 un ir pahr 300 pehdas augsteem falnem, un daschas leiju weetas irr ar dim- un tribskahrtigu muhri apstiprinatas. Scho muhri irr weens warrens Kihnu semmes waldineeks, ar wahrdus Schi-ong-ti, tāl gadda 240 preefsch Kristus dsihfchanas esfahzis taifht, un irr pehz kahdeem gaddeem scho leelu brihnuma darbu pabeidsis. Wezzös laikos irr tee Kihneseri wissas kunstes un sin-nafchanas gudraki bijuschi, ne ka Eiropexi, bet taggad winni dauds leetas tahtu pakkala palikkuschi, zaur tam, ka winni tikkai pee fa-wahn wezzahn eeraschahm turrahs, prahnu ne zilla, sawas leetas jeb darbus ne pahrbauda un us labbaku wihsi ne pahrgrohsa; un no dittu semju gudribahm winni arri ne gribb ne ko siinahkt, tadeht wiani sawa gudribä wairak ne pee-aug, bet paleek ka bijuschi. P. M.

Kahds wahrdas par jaumi grahmatu.

Buhs jaw 3 neddelas, ka mannim Selgawas grahmatu-pahrdeweis Lukasa lungs grahmatu pefseftija, kas ne wissai fenn Rihgå pee Häcker drikketa, ar to wirtsrakstu: "Wahzu wallodas mahziba preefsch Latweescheem," kurru kahds Rihgå dsihwodams kohlmeisters F. Neiken saweem tautas-brahleem, teem Latweescheem, ka pirmo mihlestibas-sihmi irr farakstijis. — Esmu to grahmatu jaw labbi pahrlasijis, un atrohnu to pehz sawahm dohmahn diktii labbu, ne wiss tam-deht ween, ka tur mahza Wahzu wallodu ahtri un weegli eenemtees, bet arridsan wehl tas behrns tanni mahzahs turklaht tohs Wahzu wallodas likkumus (Grammatik). — Schi grahmatina irr no 56 lappu pufsehm leela, un irr eeksch 56 gabbaleem (§ paragrafeem) eedallita.

Tai arri wehl irr peelikkums klahf no 24 lappu pufsehm, kas skohlm eisterus klahdri pamahza, ka ta grahmatina klohlâ bruhkejama. Un pee schihs grahmatinas, kas 40 kap. fudr. makfa, irr arri 8 bilschu - tahpeles klahf preefsch lehtakas Wahzu wahrdus eemahzifchanas; jo grahmatinas farakstitajs tahs dohmas turr, ka zaur usluhkochanu to leetu behrns ahtraki tohs Wahzu wahrdus galwâ eenemfees, kas pehz mannahm dohmahm narw fmahdejama leeta. Ta arri irr: zaur tahm bilschutahpelehm ne ween tee behrni to Wahzu wallodu weeglaki eenemfees, bet arridsan turklaht ar teem putneem, lohpeem un sweschahm leetahm eepasihfees, kas us tahm tahpelehm gan ne ka skunstigi, tak itt kohfchi bes pehrwehm irr uswilkti. Schihs 8 bilschu - tahpeles ween makfa 80 kap. f., un irr ihpaschi dabbujamas, ta ka par wissam ta grahmat a un tahpeles kohpâ 1 r u b. 20 kap. f. makfa. — Ta grahmatas bes bildehm un peelikkuma arridsan dabbujama. Sebschu es nu pats gan ne esmu wehl prohwejis pehz tahs grahmatas jaw behrnu mahziht, tad tak zerru, ka ar to ittin labbi weigfees, un behrni weegli to Wahzu wallodu eenemfees; jo grahmatas farakstitajs rahdahs wihs, kas abbas wallodas, Wahzu ka Latweescheu, sawa spehkâ turr; tadeht — warreschu gan scho grahmatu fareem ammata-brahleem, kas to wehl ne pasihst, usflaweht, un tohs usmud-dinah, to eegahdatees. Buhs jauns zellarahditajs us ahtru un weegli eemahzifchanu tahs gruhtti mahzamas Wahzu wallodas pee Latweescheu behrneem.

Pehdigi arridsan no sawas pusses firfnigi pateizohs tam mihtam ammata-brahlim Neiken par schihs grahmatinas farakstifchanu, ka winsch te naw wissu puhlinu baidijees un garra-spehkus taupijs, gribbedams fareem tautas-brahleem, teem Latweescheem, zaur scho pee wissu gudraki-tapschanas pepalihdeht.

E. F. Schönberg,
Gramsdes draudses kohlmeisters un chrgelneeks.

Stahsts, kas kà lihdsiba faprohtams.

Keisers Maffimiliäns gulleja kahdu reis preefsch apwalwjota pilsehta un gribbeja ohträ deenä us karru dohtees. Tadehtl dewe wisch saweem augsteem kungeem un wisseem zitteem wifsnikeem ittin derrigu meelastu, un fazija: Juhs zeengi lungi effect preezigi un turrat drohfschu prahlu, ja Deerws dohd, ka mehs fawus eenaidneekus rihtu uswarram. Kad nu weens no scheem lohti noskummis fehdeja, usrunnaja keisers scho mihligi: kam effat juhs ta noskummischi? Tas atbildeja: Wisschehligs kungs un keisers, weenas leetas deht es esfmu apgruhtinahts. Keisers waizaja, arrig wisch tam ko lihdscht warretu? Tas atbildeja: ja, juhs wisschehligs kungs un keisers warrat gan mannim palihdscht. Vabbi, fazija keisers, es gribbu to darriht. Bet fakkait mannim, kas jums us firdi gull? Tas nu fazija: wisschehligs kungs un keisers, rihta buhs mums ar eenaidneekem kautees. Tas sohbins warrmannai, jeb arri zittai dsibwibai gallu darriht. Comehr ne weens ne sinn, kas to pehdigo no mums apraks. Mannu firdi launa apsinna schana mohza, un es noskumstohs, ka es eelfsch schi ihfa brihscha warretu fwehtsapt. So es esfmu 30 tuhkschhus dukkatus no saldatu lohnes noudas istehrejis. Ja juhs wisschehligs kungs un keisers to mannim no schehlastibas pusses schinkotu un atlaistu, tad gribbu es firfnigi preezatees un rihta lihds nahwei turretes. — Keisers magkenicht apdohmajees fmeedamees atbildeja: Tas gan naw nekahda masa leeta; bet reedseet, jums wissu peedohtu, effect tikkai preezigi, weena drohfscha uswarretaja darbs warr wissu aismakfaht. Schis kungs nu patenzinaja ittin firfnigi un fazija: Wisschehligs kungs un keisers, effect tik schehligi un usdserreet mannim taggad weenu labbu malku, ka es finnu, ka nu wiss atlaists un peedohts. To keisers arridsan darrija.

Tapat mehs zilweli effam fawam Deerwam ne ustizzami un netaisni palikkuschi, un mums irr ewainota firds apsinna schana, ka mums

pateesi tadehtl buhs noskumtees: muhsu grehku parradi irr ta, ka tee 30 tuhkschhi dukkati, kurrus mehs muhscham ne spehjam atlihdsinaht. Bet ja mehs Deerwu luhsam, ka fawu wisschehligu Kungu un Keiseru eelfsch pateefas firds noskumshanas un tizzibas us Jesu Kristu muhsu pestitaju pehz schehligas atlaishanas un un peedohtshanas, tad dabbujam it mehs to schehlastibas wahedu un apfohlschanu: nemmees drohfschu firdi mans dehls (manna meita), tawi grehki irr tew peedohti. Sirfniga zihnschana un karrofchana prett to garrigu eenaidneeku stahwo tew preefschä, ka tu karrodams to uswarreschanu dabbu. Par jo stipraku apleezinaschanu tohpam mehs ehdinati ar to mesu winna dehla, kas par mums nahwé nodohta tappusi, un tohpam dsirordinati ar winna swethahm affinim, kurras par wissas pafaules un arri par muhsu grehkeem isleetas tappuschas.

M. H a m b u r g e r,
Isgu pagasta fohlmeisters.

T e e f a s f l u d d i n a s c h a n a .

No Bauskas kemmerei teefas tohp sunnamu darrihs, ka preefsch isdohtschanos tahs pilsehtas semmes no nahficha ruddena us 12 gaddeem tee sohlschanas termini us to 26to un 29to Merz 1851 pulksen 4 pebz pušdeenes pee peeminecas kemmerei teefas irr noziki, kur arridsan tahs wajadsigas finnas pehz to isdobschanu taps fluddinatas. Bauskas kemmerei teesa, tai 1ma Merz 1851.

(T. S.) G. M. Klemenz, eltermannis.
(Nr. 41.) L. Brandenburg.

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Majestees, ta Patwaldineeka wissas Krewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Dohbeles aprinka teefas wiss tee, kam pee tahs atstahtas mantas ta tai 15ta Oktober 1849 no mirruscha, pee Felgawas peerakstta Krohna muischas Bramberges arrentes-turretaja Fr. Wagner, kahda mantojama teesa buhtu, jeb ja kas dohmatu ko man-toht, — us Kursemmees Wirsipileteefas (Oberhofgericht) pawehleschanu no 22tra November 1850 Nr. 1936 un pehz Kursemmees semneeku likkumu grahmata § 124 zaur scho usoizinoti un saukt, gadda un deenas starpa, no tahs deenas rehkingoht, kad schi fluddinashana trescho reis walsis Arises buhs stahwejusi, ka tai bei-

dsamā peeteikshanas - terminā, woi paschi, woi zaur weetnekeem, kur tahi wehlesti, un kur waijadsigs ar assistenteem un pehrindereeni, schoi teesas weetā atnahlt un tiklabb sawu mantojanu teesu kā waijadsigs peemeldeht, kā arri tafs peerahdischanas-sihmes par tam usrahdiht, jo zittadi tohs, kas sawas prassishanas ne buhs usdewuschi, no tafs atstahtas mantas isslebgs un wehlak wairs ne klausihā. To buhs wehrah liht!

Rakstihs ar peederrigu appakschrafsu un Dohbeles aprinka teesas seheli Jelgawā, tai 16tā Merz 1851.

(L. S.)
(Nr. 511.)

A. v. Lieven, Alsfesseers.
A. Maczewski, skretehrs.

Us pawehleschanu tafs **Keiserikas Majesteetes**, ta Patwaldineka wissas Kreewu Walsis ic. ic. ic., Jelawas pagasta teesa zaur scho sinnamu darra, ka tas Degahles fainneeks Krish Ranschewitsch no Linkealleijumahjahn irr nomirris, — talabb tohp wissi parradu prassitoji un parradneeki usaizinati, ar sawahm prassishanahm un winnu peerahdischanahm dietu mehneshu starpa no appakschrafsitas deenas, prohti lihds 7to Mei f. g., pee schihs teesas peeteiktees, un arri tas peeminiwetā 7tā Mei deenā, kas par to weenigu un isslebgschanas - terminu nolikts, agri preeksch pussdeenos preeksch schihs teesas atnahlt un teesas spreediumu sagaidiht; ar to pamohzishanu, ka tohs, kas ne buhs peeteikuschees jeb sawas prassishanas ne buhs kaidri peerahdischi, wehlak wairs ne klausihā, un tee, kas tam nelaikim ko parradā, tai pehz likkumeem nolikta strahpe krittihā, ja wiiani papreeksch sawus parrabus ne buhs usdewuschi. Grendches - Jelawas pagasta teesa, tai 7tā Merz 1851. 2

(L. S.)
(Nr. 85.)

Otto Koch, pagasta wezzakojs.
Kollegien-Registrator E. Sehrwald,
pagasta teesas frihweris.

Krohna Leelas **Sessawas** Nammanu Zehkaba mahjas irr tas lihds schim bijis fainneeks Krishsohna Zehkabs zittam nodevis. Ja nu kam prett schahdu nodohschani kahda oisrunna jeb no ta pefauktu Krishsohna Zehkaba kahda prassishana buhtu, tad buhs schahs leetas wisswehlak lihds 20to April f. g. pee Kr. Leel - Sessawas pagasta teesas ar waijadfigu usrahdischanu preekschā nest, bet mehlak kluusu zeest. Masā Sessawā, tai 8tā Merz 1851. 1

(Nr. 394.)

Leesas wahrdā:
Allunan, teesas frihweris.

Zs Krohna Leelas Sessawas pogasta teesas rutteem.

Spreests tai 24tā Merz 1851.

Us pawehleschanu tafs **Keiserikas Majesteetes**, ta Patwaldineka wissas Kreewu Walsis ic. ic. ic. Kad tas Leelas Sessawas Kleena - krohgeris Krishjahn Sakkewitsch to terminu now wehrah lizzis, kas winnam no teesas bij nolikts, sawu parradu no 69 rubl. sudr. Leelas Sessawas arrendes - fungani oisnafahrt un talabb taggod to parradu ar marru waijag preebūt, tad Leelas Sessawas pagasta teesa irr spreedufi: to manu ta peeminneta Krishjahn Sakkewitsch tai 11tā April f. g. wairaksohlitajeem pahrodt un fchō terminu zaur Uwilehm sunnamu darriht. Pebz taisnibos. 2

Sluddinahs tai angshā minnetā deenā.

(Leelas Sessawas pagasta teesas appakschrafsi.)

No rutteem ismwilzis un parakstis,

(L. S.) Allunan, teesas frihweris.

Wissi tee, kam woi kahdas prassishanas, jeb kas ko parradā buhtu tam ne senn scheit nomirruscham Frank - Sessawas fainneeka Zehkab Dohbel tohp zaur scho usaizinati, tai 10tā Mei f. g., kas schai leetā par to weenigu un isslebgschanas terminu nolikts, teesas laikā pee schihs pagasta teesas peeteiktees, un prohti tee pirmee pee sandeschanas sawas teesas, un ohtree pee dubbulta parrada malkschanas sawus parrabus usdoht un spreediumu sagaidiht. Frank Sessawas pagasta teesa, tai 10tā Merz 1851. 2

(Nr. 6.) Peeschedetais Zonka Leiba!

Leesas frihweris J. Borkowski.

Wissi tee, kam kahdas taisnas prassishanas buhtu pee tafs atstahtas mantas ta nomirruscha Elschau-muischias waggares un fainneeka Krishap Klewinski no Dohries - mahjahn, un wiina wahl dshnrodamas feewas Anne Klewinski, tohp zaur scho usaizinati, pee sandeschanas sawas teesas dietu mehneshu starpa, tas irr wisswehlak lihds 16tu Mei f. g. pee schihs pagasta teesas peeteiktees. Krohna Elschau-muischias pagasta teesa, tai 16tā Merz 1851. 3

††† Pagasta wezzakojs M. Wittin.

Leesas frihweris A. Odin.

Zitta sluddinashana.

Tas pee Naudischu muischias pederrigs Silke - Krohgs ar 15 puureem issehjuma iktatrā laukā un ar plawahm tohp no Zahneem 1851 us - arrenti issohlitis. Klah-takas sinnas dohd Naudischu muischias maldischana. 3